

Силабус курсу:

УКРАЇНСЬКА ЕТНОГРАФІЯ

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

<i>Ступінь вищої освіти:</i>	бакалавр
<i>Спеціальність:</i>	032 «Історія та археологія»
<i>Рік підготовки:</i>	3
<i>Семестр викладання:</i>	весняний
<i>Кількість кредитів ЄКТС:</i>	5
<i>Мова(-и) викладання:</i>	українська
<i>Вид семестрового контролю</i>	залік

Автор курсу та лектор:

к.і.н. Сергієнко Сергій Юрійович

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

Доцент кафедри історії та археології

посада

sergienkosu@snu.edu.ua

електронна адреса

+38-066-225-30-42

телефон

месенджер

за розкладом

консультації

Викладач лабораторних занять:*

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

посада

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

Викладач практичних занять:*

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

посада

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

* – 1) дані підрозділи вносяться до силабусу в разі, якщо практичні та (або) лабораторні заняття проводить інший викладач, котрий не є автором курсу та лектором; 2) припустимо змінювати назву підрозділу на «Викладач лабораторних та практичних занять:», якщо лабораторні та практичні заняття проводить один викладач, котрий не є автором курсу та лектором.

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу: Наведені в курсі матеріали спрямовані на формування у здобувачів першого рівня вищої освіти системних знань в галузі етнографії України та навичок самостійного опанування історичного матеріалу майбутніми фахівцями-істориками.

Метою лекційних занять є поглиблені знання та розуміння понять, основних категорій предметної галузі знання, осмислення проблем галузі знання та проблем на межі предметних галузей.

Метою семінарських занять є вивчення основних тем дисципліни та вироблення вміння студентами працювати з джерелами та спеціальною історичною літературою.

Метою самостійної роботи є вироблення вміння самостійно працювати з джерелами та історичною літературою; уміння планувати, організовувати і контролювати свою діяльність тощо.

Курс може бути корисним студентам для більш глибокого розуміння процесів історичного минулого та сьогодення України, формування та відпрацювання навичок побудування причинно-наслідкових зв'язків.

Результати навчання:

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- фактичний матеріал курсу, основні події та процеси.

- особливості розвитку української етнографії.

вміти :

- вільно володіти вивченим матеріалом;

- мати навички критичного аналізу;

- працювати із джерельним матеріалом;

- самостійно аналізувати матеріал і робити висновки;

- вести дискусію.

Передумови до***початку вивчення:***

Передумовами для початку вивчення є отримані знання з курсів: «Історія України та української культури»; «Археологія та методика польової археології»; «Історія первісного суспільства»; «Вступ до історії»; «Історична географія».

Мета курсу (набуті компетентності)

Внаслідок вивчення даного навчального курсу здобувач вищої освіти набуде наступних компетентностей:

1. Здатність до накопичування та систематизації отриманих знань, самостійного пошуку, опрацювання та критичного аналізу інформації.
2. Здатність до творчого мислення, яке полягає у схильності до нестандартного вирішення задач, самостійності міркувань та умовиводів.
3. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу отриманої інформації;
4. Здатність виявляти та опрацьовувати історичні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти та узагальнювати отриману інформацію;
5. Здатність приймати участь у дискусії з проблем етнографії України у різних формах наукової комунікації.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	Вступ. Українська етнографія в історичному розвитку.	денна 2/0/2 заочна 2/0/2	Дотримання правил та принципів академічної доброчесності при вивченні дисципліни. Українська етнографія в історичному контексті. Етнографія та етнологія. Об'єкт, предмет і методи етнографії. Зв'язок етнографії з іншими науками.	Участь в обговоренні. Індивідуальні практичні завдання.
2.	Етнографічний розвиток і етнографічне районування України у ХХ ст.	денна 2/0/2	Етнорайонування України: сутність і практичне значення у сьогоденні. Етнографія, як «батьківщинознавство». Етногенез українців і розвиток нації.	Участь в обговоренні. Індивідуальні практичні завдання.
3.	Антропологічні та мовні риси українців.	денна 2/0/2	Історія антропологічних досліджень українців, діалекти. Генеза української мови, Говірки, говори та наріччя.	Участь в обговоренні. Індивідуальні практичні завдання.
4.	Господарські заняття українців.	денна 2/0/2	Землеробство як основна традиційна форма господарювання. Системи хліборобства. Знаряддя обробітку ґрунту. Знаряддя збирання врожаю та первинної переробки харчових продуктів. Садівництво. Тваринництво.	Участь в обговоренні. Індивідуальні практичні завдання.
5.	Житло і побут українців.	денна 2/0/2	Традиційні форми поселень. Село. Хутір. Двір. Господарські будівлі.	Участь в обговоренні. Індивідуальні практичні завдання.
6.	Промисли і ремесла українців.	денна 2/0/2	Мисливство. Рибальство. Бджільництво. Ткацтво. Деревообробні промисли. Гончарство. Обробка металів. Художні промисли.	Участь в обговоренні. Індивідуальні практичні завдання.
7.	Сімейний побут, звичаї та фольклор українців.	денна 2/0/2	Сімейні звичаї та обряди. Весільна обрядовість. Звичаї й обряди, пов'язані з народженням дитини. Похоронні та поминальні звичаї і обряди. Усна народна творчість, її форми і різновиди.	Участь в обговоренні. Індивідуальні практичні завдання. Тести.

Рекомендована література

1. Етнографія України: Навчальний посібник / За редакцією С.А. Макарчука. – Львів: Світ, 2004. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0005216>
2. Етнічна історія України: Навчальний посібник / За ред. С.А.Макарчука. – Київ: Знання, 2008. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0000611>
3. Традиції і свята українського народу. – Донецьк : ТОВ ВКФ «БАО», 2007. – 384 с.
4. Українська етнологія : навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. / за ред. В. Борисенко. – К.: Либідь, 2007. – 399 с.
5. Ярещенко А. П. Під чаром рідної землі: посібник з українознавства / А.П. Ярещенко. – К., 2008. – 344 с.
6. Кононенко П.П. Українознавство: Підручник. – К., 1996.
7. Лозко Г. Етнологія України. – К., 2001.

Додаткова література

1. Заставний Ф.Д. Українські етнічні землі. – Львів, 1993.
2. Колодний А.М. Феномен релігії: природа, структура, функціональність, тенденції, стан. – Львів, 1996.
3. Культура і побут населення України. – К., 1991.
4. Культура Українських Карпат: традиції і сучасність. – Ужгород, 1994.
5. Липа Ю. Призначення України. – Нью-Йорк, 1953.
6. Лозко Г. Українське народознавство. – К., 1995.
7. Макарчук С. Український етнос. Виникнення та історичний розвиток. – К., 1992.
8. Мала енциклопедія етнодержавознавства. – К., 1996.
9. Петров В. Походження українського народу. – К., 1992.
10. Пономарьов А. Етнічність та етнічна історія України. – К., 1996.
11. Пономарьов А. Українська етнографія. – К., 1994.
12. Пономарьов А.П. Етнічність та етнічна історія України: курс лекцій. – К., 1996.
13. Природа і етнос. – К., 1994.
14. Ребет Л. Теорія нації. – Мюнхен, 1955.
15. Римаренко Ю.І., Шкляр Л.Є., Римаренко С.Ю. Етнодержавознавство: Теоретико-методологічні засади. – К., 2001.
16. Сміш Е. Національна ідентичність. – К., 1994.
17. Тиводар М.П. Закарпаття: народознавчі роздуми. – Ужгород, 1995.
18. Тиводар М.П. Традиційне скотарство Українських Карпат другої половини ХІХ-першої половини ХХ ст. – Ужгород, 1994.
19. Українознавство: Посібник /Уклад.: В.Я.Мацюк, В.Г.Пугач. – К., 1994.
20. Українське народознавство: Навчальний посібник (За ред. С.П.Павлюка, Г.І. Горинь, Р.Ф. Кирчіва. – Львів, 1994.

21. Філософський словник. – К., 1986.

22. Юрківський В.М. Регіональна економічна і соціальна географія: Зарубіжні країни. – К., 2000.

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів
Участь в обговоренні	10
Участь у розв'язанні конкретних проблемних ситуацій	20
Індивідуальні завдання /тести	30
Залік	40
Разом	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS
90 – 100	A
82-89	B
74-81	C
64-73	D
60-63	E
35-59	FX
0-34	F

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Під час виконання завдань студент має дотримуватись політики академічної доброчесності. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями. Списування є забороненим.

Завдання і заняття: Всі завдання, передбачені програмою курсу мають

бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені за письмовим дозволом декана.

Студент може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. При поданні документу про проходження курсу студенту можуть бути зараховані певні теми курсу та нараховані бали за завдання.

Поведінка в аудиторії:

На заняття студенти вчасно приходять до аудиторії відповідно до діючого розкладу та обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки.

Під час занять студенти:

- не вживають їжу та жувальну гумку;
- не залишають аудиторію без дозволу викладача;
- не заважають викладачу проводити заняття.

Під час контролю знань студенти:

- є підготовленими відповідно до вимог даного курсу;
- розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб);
- не заважають іншим;
- виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.